यमुना चात्रयस्रोताः कृष्णश्चेह तपोरतः। यमौ च भीमसेनश्च कृष्णा चामित्रकर्षण।
सर्व्वे चात्र गमिष्यामस्त्वयैव सह पाण्डव। एतत् प्रस्रवणं पुण्यमिन्द्रस्य मनुजेश्वर।
यत्र धाता विधाता च वरुणश्चोर्द्ध्वमागताः। इह तेऽप्यवसन्राजन् शान्ताः परमधर्म्मिणः।
मैत्राणामृजुबुद्धीनामयं गिरिवरः शुभः। एषा सा यमुना राजन् महर्षिगणसेविता। १०४२०
नाना यज्ञचिता राजन् पुण्या पापभयापहा। अत्र राजा महेष्वासो मान्धाताऽयजत स्वयं।
साहदेविश्च कौन्तेय सोमको दृढताम्बर।
इतिश्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि सुकन्योपाख्याने पञ्चविंशत्यधिकशततोऽध्यायः। १२५॥
॥ युधिष्ठिर उवाच॥ मान्धाता राजशार्दूल त्रिषु लोकेषु विश्रुतः। कथं जातो महाब्रह्मन् यौवनाश्वो नृपोत्तमः।
कथं चैनां परां काष्ठां प्राप्तवानमितद्युतिः। यस्य लोकास्त्रयो वश्या विष्णोरिव महात्मनः।
एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं चरितं तस्य धीमतः। यथा मान्धातृशब्दश्च तस्य शक्रसमद्युतेः। १०४२५
जन्म चाप्रतिवीर्य्यस्य कुशलो ह्यसि भाषितुं॥ लोमश उवाच॥ शृणुष्वावहितो राजन्नाज्ञस्तस्य महात्मनः।
यथा मान्धातृशब्दो वै लोकेषु परिगीयते। इक्ष्वाकुवंशप्रभवो युवनाश्वो महीपतिः।
सोऽयजत् पृथिवीपालः क्रतुभिर्भूरिदक्षिणैः। अश्वमेधसहस्रञ्च प्राप्य धर्म्मभृतांवरः।
अन्यैश्च क्रतुभिर्म्मुख्यैरयजत् स्वाप्तदक्षिणैः। अनपत्यस्तु राजर्षिः स महात्मा महाव्रतः।
मन्त्रिष्वाधाय तद्राज्यं वननित्यो बभूव ह। शास्त्रदृष्टेन विधिना संयोज्यात्मानमात्मवान्। १०४३०
स कदाचिन्नृपो राजन्नुपवासेन दुःखितः। पिपासाशुष्कहृदयः प्रविवेशाश्रमं भृगोः।
तामेव रात्रिं राजेन्द्र महात्मा भृगुनन्दनः। दृष्टिञ्चकार सौद्युम्नेर्म्महर्षिः पुत्रकारणात्।
सम्भृतो मन्त्रपूतेन वारिणा कलसो महान्। तत्रातिष्ठत राजेन्द्र पूर्व्वमेव समाहितः।
यत् प्राश्य प्रसवेत्तस्य पत्नी शक्रसमं सुतं। संन्यस्य वेद्यां कलसं सुषुपुस्ते महर्षयः।
रात्रिजागरणाच्छ्रान्तान् सौद्युम्निः समतीत्य तान्। शुष्ककण्ठः पिपासार्त्तः पानीयार्थं भृगुं नृपः। १०४३५
तं प्रविश्याश्रमं श्रान्तः पानीयं सोऽभ्ययाचत। तस्य श्रान्तस्य शुष्केण कण्ठेन क्रोशतस्तदा।
नाश्रौषीत् कञ्चन तदा शकुनेरिव वाशतः। ततस्तं कलसं दृष्ट्वा जलपूर्णं स पार्थिवः।
अभ्यद्रवत वेगेन पीत्वा चाम्भो व्यवासृजत्। स पीत्वा शीतलं तोयं पिपासार्त्तो महीपतिः।
निर्व्वाणमगमद्धीमान् सुसुखो चाभवत्तदा। ततस्ते प्रत्यबुध्यन्त मुनयः सतपोधनाः।
निस्तोयं तच्च कलसं ददृशुः सर्व्व एव ते। कस्य कर्म्मेदमिति ते पर्य्यपृच्छन् समागताः। १०४४०
युवनाश्वो ममेत्येवं सत्यं समभिपद्यत। न युक्तमिति तं प्राह भगवान् भार्गवस्तदा।
सुतार्थं स्थापिता ह्यापस्तपसा चैव सम्भृताः। मया ह्यत्राहितं ब्रह्म तप आस्थाय दारुणं।
पुत्रार्थं तव राजर्षे महाबलपराक्रम। महाबलो महावीर्य्यस्तपोबलसमेधितः।
यः शक्रमपि वीर्य्येण गमयेद्यमसादनं। अनेन विधिना राजन्मयैतदुपपादितं।
अब्भक्षणात्त्वया राजन्नयुक्तं कृतमद्य वै। न त्वद्य शक्यमस्माभिरेतत्कर्त्तुमतोऽन्यथा। १०४४५